

KAINUUN PELASTUSLAITOKSEN OHJE TILAPÄISMAJOITUKSESTA

1. Yleistä:

Tilapäismajoittumiseksi katsotaan yöpyminen rakennuksessa tai sen osassa, jota ei ole tarkoitettu majoitustilaksi (esim. koulujen luokkahuoneet, liikuntasalit) ja jota käytetään majoittumiseen joitakin kertoja vuodessa (leirikoulut, kesäleirit, urheiluleirit, yleisötapahtumat yms.).

Esimerkiksi tilapäismajoitukseen usein käytettävät koulurakennukset luetaan käyttötaivaltaan kokoontumis- ja liiketiloiksi. Tämän tyyppisiä tiloja ei ole suunniteltu majoituskäyttöön ja täten rakenteelliset vaatimukset ja turvallisuusmääräykset eivät vastaa majoitustiloille asetettuja vaatimuksia.

Tässä ohjeessa kokoontumistilalla tarkoitetaan koulurakennusta, päivähoituhuoneistoja, nuoriso- tai seurakuntataloa tai muuta niihin rinnastettavaa tilaa. Tässä ohjeessa maksimi majoittumisaika tilapäisesti on muutamia vuorokausia. Pidemmästä majoittumisesta on neuvoteltava erikseen pelastusviranomaisen kanssa.

2. Omatoiminen varautuminen:

Pelastuslain 14§ velvoittaa jokaista omatoimiseen varautumiseen seuraavanlaisesti:

Rakennuksen omistajan ja haltijan sekä toiminnanharjoittajan on osaltaan:

- 1) ehkäistävä tulipalojen syttymistä ja muiden vaaratilanteiden syntyä;
- 2) varauduttava henkilöiden, omaisuuden ja ympäristön suojaamiseen vaaratilanteissa;
- 3) varauduttava tulipalojen sammuttamiseen ja muihin sellaisiin pelastustoimenpiteisiin, joihin ne omatoimisesti kykenevät;
- 4) ryhdyttävä toimenpiteisiin poistumisen turvaamiseksi tulipaloissa ja muissa vaaratilanteissa sekä toimenpiteisiin pelastustoiminnan helpottamiseksi.

Edellä 1 momentissa säädetty koskee myös muualla kuin rakennuksessa harjoitettavaa toimintaa sekä yleisötilaisuuksia.

3 Tilapäismajoittumisen ohjeet:

3.1 Ilmoitukset ja pelastussuunnitelma

Majoittajan on ilmoitettava pelastuslaitoksen paikalliselle toimipisteelle kirjallisesti niistä koulurakennuksista tai muista tiloista, joita aiotaan käyttää tilapäismajoitukseen.

Majoittajan tulee laatia tilapäistä majoittumista varten pelastussuunnitelma, jos majoittujien määrä on yli 20 henkilöä. Tilapäismajoituksen pelastussuunnitelma on toimi-

tettava pelastuslaitoksen paikalliselle toimipisteelle viimeistään viikkoa (7 pv) ennen majoittamisen alkamista.

OHJE: Tietyissä rakennuksissa järjestetään usein tilapäismajoitusta. Täten tilapäismajoitusta koskevan pelastussuunnitelman laadinnassa on hyödyllistä olla hyvissä ajoin yhteydessä tilojen luovuttajaan, esimerkiksi koulun tiloista vastaaviin henkilöihin. Tällöin voidaan todennäköisesti hyödyntää rakennukseen laadittua omaa pelastussuunnitelmaa ja sen liitteenä olevaa ohjeistusta ja mahdollista tilapäismajoituksen suunnitelmapohjaa. Tämän ohjeen liitteenä on tilapäismajoituksen suunnitelmapohja.

3.2 Majoittumisen lähtökohdat

Majoittumista ei saa aloittaa ennen kuin pelastusviranomainen on suorittanut majoitettavien tilojen tarkastuksen. Tarkastus tehdään joka kerta ennen majoituksen alkamista. Tarkastuksesta laaditaan palotarkastuspöytäkirja (kirjattava mm. majoittumisen kesto, henkilömäärät ja käytettävät tilat). Majoittajan on tilattava tarkastus viimeistään silloin kun hän toimittaa tilapäismajoituksesta laaditun pelastussuunnitelman.

Pääsääntönä on, että useampikerroksisissa rakennuksissa (P1-P2) majoitutaan vain kahteen ensimmäiseen kerrokseen. Rakennuksissa (P3), joissa ei ole kerrososastointia majoitutaan ainoastaan ensimmäiseen kerrokseen.

Pienet lapset ja henkilöt, joiden toimintakyky on alhainen, on sijoitettava rakennuksen alimpaan majoitettavaan kerrokseen. Jos majoittajalla olisi tarve majoittaa henkilöitä useampaan kuin kahteen kerrokseen on järjestelymahdollisuuksista konsultoitava hyvissä ajoin paikallista pelastusviranomaista. Yhtä majoittujaa kohden on oltava tilaa (nettoala) vähintään 3m².

OHJE: Jos rakennuksen suojaustaso on normaalia parempi, kuten varustettu automaattisella paloilmotimella voi paikallinen pelastusviranomainen myöntää luvan majoittumiseen useammassa kuin kahdessa kerroksessa. Majoittumistiloiksi eivät käy tilat, jotka sisältävät ylimääräisiä vaaratekijöitä, kuten tekniset tilat, vaarallisia kemikaaleja sisältävät tilat ym.

3.3 Majoitettava tila

Jos rakennuksessa ei ole automaattista paloilmotinta on jokainen majoitettava huone, esimerkiksi luokkatila varustettava toimivalla palovaroittimella. Palovaroitin on asennettava tukevasti huonetilan korkeimpaan kohtaan. Varoittimet on testattava aina ennen majoittumista ja tarvittaessa majoittumisen aikana.

OHJE: Huonetilassa sääntönä on yksi palovaroitin 60m² kohti. Jos automaattisen paloilmotimen huonetilassa sijaitsevat ilmaisimet ovat pelkästään lämpötilaan reagoivia, on niiden lisäksi asennettava palovaroittimet edellä mainittujen ohjeiden mukaisesti.

Majoitettavan huonetilan oven ulkopuolelle on merkittävä suurin sallittu majoittujien lukumäärä. Tätä määrää ei saa ylittää.

OHJE: Rakennuksen palotekniset ominaisuudet, kuten paloluokka (E1 kohta 3), käytötapa (E1 kohta 5), sekä rakennuksen suurin sallittu henkilömäärä (E1 taulukko 3.2.2) ja poistumisteiden leveydet (E1 kohta 10.4) määrittelevät tilan kapasiteettia. Lisäksi huomioidaan yhtä majoittuvaa kohti vaadittava 3m² nettoala. Tässä yhteydessä paikallinen pelastusviranomaisen voi antaa tarvittaessa neuvoja.

Majoitettavissa tiloissa on oltava näkyvillä toimintaohjeet palo- ja onnettomuustilanteita, sekä tapaturmia ja sairauskohtauksia varten. Ohjeiden yhteydessä on ilmentävä yleinen hätänumero, hätäilmoituksen teko-ohje ja majoituspaikan osoite. Ulkomaalaisia majoitettaessa (esimerkiksi marjastajat) kaikki ohjeet on oltava käännettynä myös kohderyhmän äidinkielelle.

Majoitushuoneiden ovissa sekä valvontapisteessä on oltava kartta tilan/ kerroksen uloskäytävistä, josta selviää kaksi lähintä uloskäytävää, lähin alkusammutin sekä se paikka, jossa ohjeen lukija on (olet tässä ●). Lisäksi karttaan tulee olla merkitty, kuinka monta henkilöä tilaan saa tilapäisesti majoittua.

OHJE: Hätäilmoituksen tekeminen on tarvittaessa käytävä suullisesti läpi ja tiedotettava hätäilmoituksen tekopaikasta, jos majoittujilla ei ole mahdollisuutta käyttää omia matkapuhelimia ym. Tämän ohjeen liitteenä on toimintaohjeen malli.

Majoitettavissa tiloissa on oltava näkyvillä rakennuksen kyseisen kerroksen pohjakartta, josta ilmenee lukijan olinpaikka, käytettävät poistumistiet, kokoontumispaikka rakennuksen ulkopuolella ja lähin alkusammutuskalusto.

OHJE: Mikäli tilapäismajoitukseen sijoitetaan lapsia tai toimintakyvyltään alhaisia henkilöitä, on mukana olevat ohjaajat syytä erikseen suullisesti perehdyttää kohteen turvallisuustekijöihin kuten poistumisteihin, kokoontumispaikkoihin ym. ja velvoittaa heidät perehtymään niihin.

Tupakointi ja avotulen teko ym. palovaaraa aiheuttava toiminta majoitettavissa tiloissa ja yleensä koko rakennuksessa on kiellettyä tilapäismajoituksen aikana. Mikäli tiloissa valmistetaan ruokaa, paikkana on käytettävä rakennuksen keittiötiloja.

Luokkahuoneiden soveltuvuus majoitustiloiksi tulee selvittää etukäteen. Esim. fyysikan ja kemian luokat sekä laboratoriotilat eivät sovellu majoitustiloiksi (toiminnassa oleva koulu).

3.4 Uloskäytävät

Majoitettavasta tilasta on oltava kaksi toisistaan riippumatonta tarkoituksenmukaista uloskäytävää. Jos rakennuksessa ei ole uloskäytävien merkintöjä on nämä tehtävä jälkivalaisevilla kilvillä. Jos majoitettavassa tilassa majoitetaan alle 10 henkilöä, voidaan

ensimmäisessä kerroksessa toiseksi uloskäytäväksi hyväksyä varatie, esimerkiksi ikkuna. Myös varatie merkitään.

Uloskäytävien ja niihin johtavien tilojen ovien ja varateiden on oltava helposti avattavissa ja käytettävissä. Mahdolliset lukot on voitava avata ilman avainta. Uloskäytäviä ei saa tukkia ulkoapäin.

Jos rakennuksessa ei ole automaattista paloilmotinta on jokaisen majoitettavan huoneen kohdalle uloskäytävälle asennettava toimiva palovaroitin. Palovaroitin on pyrittävä asentamaan tukevasti uloskäytävän korkeimpaan kohtaan. Myös porraskäytävät on varustettava palovaroittimilla. Käytävillä olevien palovaroittimien etäisyys saa olla enintään 12 m. Varoittimet on aina testattava ennen majoittumista, ja tarvittaessa majoittumisen aikana.

Uloskäytävillä ylimääräisen tavaran säilyttäminen edes tilapäisesti on kiellettyä. Tämä koskee esimerkiksi kouluilla olevia pulpetteja, tuoleja ym.

OHJE: Uloskäytävälle sijoitettavien palovaroittimien etäisyys saa olla enintään 12m. Jos automaattisen paloilmotintimen uloskäytävässä sijaitsevat ilmaisimet ovat pelkästään lämpötilaan reagoivia, on niiden lisäksi asennettava palovaroittimet edellä mainittujen ohjeiden mukaisesti. Pelastuslaitos antaa tarvittaessa lisäohjeita palovaroittimien sijoituksen suunnittelussa. Uloskäytävät tarkastetaan suoritettavan palotarkastuksen yhteydessä.

kuva1: poistumisteiden jälkivalaisevat merkit

3.5 Valvonta

Valvontapiste on sijoitettava rakennuksen pääsisäänkäynnin tuntumaan. Pisteessä on oltava aina rakennuksen toiminnasta selvillä oleva perehdytetty henkilö. Valvojat on valittava siten, että he pystyvät kommunikoimaan kaikkien rakennukseen sijoitettavien majoittujien kanssa.

Valvontapisteestä on oltava hätäilmoituksen tekomahtollisuus. Valvojien käytössä on oltava rakennuksen pelastussuunnitelma ja majoittajan laatima tilapäismajoitusta koskeva pelastussuunnitelma. Lisäksi käytössä on oltava samat toimintaohjeet vaaratilan-

teita varten kuin majoitettavissa tiloissa. Valvojilla on oltava myös tiedot eri tiloihin majoittuneiden määrästä, heidän nimensä ja heidän yhteystietonsa.

Yöaikaan valvoja on oltava kaksi, jolloin toinen valvojista voi suorittaa kiertävää valvontaa rakennuksessa. Vähintään toisen valvojista on oltava koulun/ rakennuksen henkilökuntaan kuuluva tai muutoin koulun/ rakennuksen hyvin tunteva henkilö. Ulkopuolisten henkilöiden ja eläinten päästäminen rakennukseen on pääsääntöisesti kiellettyä (valvojien vastuulla). Valvojien on pidettävä päiväkirjaa tapahtumista.

Valvontapisteeseen on varattava perusensiapuvälineet. Valvojilla pitää olla käytössään käsivalaisimet.

OHJE: Valvojille voidaan tarvittaessa järjestää pelastuslaitoksen toimesta alkusammutuskoulutusta ja perehdytystä toimintaan hätätilanteissa. Majoittajan kannattaa hyvissä ajoin huolehtia tiedottamisesta majoittuville henkilöille / tahoille. Huomioitavia asioita ovat henkilöiden nimelistat, yhteystiedot ja yleiset majoittumisen periaatteet ym.

3.6 Muita turvallisuustekijöitä

Rakennuksen palo-ovet on pidettävä kiinni, jos niitä ei ole varustettu automaattisella suljinlaitteistolla.

Rakennusten vierellä ei saa säilyttää ylimääräistä tavaraa, kuten vaihtolavoja eikä roskakoreja.

Pelastusyksiköiden on päästävä riittävän lähelle rakennusta. Pelastustiet merkitään tarvittaessa ja valvotaan, että ne pysyvät koko ajan vapaina.

Alkusammutuskaluston sijoitus ja merkinnät on tarkastettava. Sammuttimet tulee olla huollettuja ja tarkastettuja. Palopostien toimintakunto on varmistettava. Ruoanvalmistukseen käytettävissä keittiötiloissa on oltava sammutuspeite.

OHJE: Palo-ovet ehkäisevät palokaasujen leviämistä palon aikana ja turvaavat poistumista rakennuksesta. Tuhopolttujen määrä arvioidaan nykyaikana suureksi. Tästä syystä esimerkiksi jätehuollon toimimiseen kannattaa kiinnittää huomiota. Pelastustiet on varsinkin kaupunkipaikoissa merkitty hyvin. Merkkien noudattaminen on tärkeä osa valvontaa. Pysäköintipaikat on syytä merkitä huolellisesti ja ohjata esimerkiksi linja-autojen pysäköintiä. Lähimmän alkusammuttimen etäisyys majoitettavasta tilasta on oltava alle 20m.

kuva 2: alkusammutuskaluston merkintätapoja (jälkivalaisevat kyltit)

LÄHTEET: Pelastuslaki 379/2011
Asetus pelastustoimesta 407/2011

Suomen rakentamismääräyskokoelma (RakMk):
Rakennusten paloturvallisuus E1